

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 1, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 330.341.1

*Л. В. Лебедева,
к. е. н., доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики
Київського національного торговельно - економічного університету*

СУЧАСНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

*L.V. Lebedeva,
PhD in Economics, Associate Professor of Chair of Economics and Competition Policy*

MODERN INNOVATION POLICY IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS OF REFORMING

У статті висвітлені основні складові інноваційної політики України, її недоліки та протиріччя. Запропоновано заходи щодо реформування інноваційної політики України.

The article examines the innovative policy of Ukraine, its major shortcomings and contradictions. The measures to reform the innovation policy of Ukraine have been covered.

Ключові слова: інновації, інноваційна політика, інноваційна система, податкове стимулювання інноваційної діяльності.

Keywords: innovation, innovation policy, innovation system, tax incentives for innovation.

Постановка проблеми. Як підтверджує практика, розробка та впровадження інновацій є дієвим механізмом виходу з кризи. Адже, за допомогою нововведень на виробництві можна підвищити ефективність праці, зменшити ресурсозатратність виробництва та, взагалі, одна вдала інновація здатна забезпечити поживлення на цілому сегменті ринку. Тому, дієва інноваційна політика держави, а особливо спільні дії державного та корпоративного секторів економіки, на думку автора, є ефективним інструментом боротьби з економічною кризою. Саме це і підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню інноваційної політики держави присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Значний вклад у вивчення цієї проблеми внесли наступні вітчизняні вчені: Г.О. Андрощук, Ю.М. Бажал, А.С. Гальчинський, М.В. Гаман, В.М. Гесць, В. Семиноженко, Л.І. Федулова та ін. [1-6] та інші. Все ж багато питань залишається не вирішеними, потребує подальшого дослідження та удосконалення механізм співпраці державного та корпоративного секторів у інноваційній сфері, податкове стимулювання та управління інноваційною діяльністю для забезпечення зростання економіки України.

Постановка завдання. Завданням даної статті є дослідження основних складових інноваційної політики України, існуючих проблем у її функціонуванні та можливих шляхів їх подолання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна інноваційна політика – система заходів органів держави, метою якої є створення умов для найкращого розвитку інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, підвищення конкурентоспроможності національної наукоємної продукції, розроблення й удосконалення нормативно-правової бази й розвитку інноваційного середовища.

Правові норми, що регулюють сферу інноваційної діяльності містяться у багатьох вітчизняних нормативних актах різних галузей права. Частково вони визначені Указом Президента «Про Концепцію державної промислової політики» (2003р.), містяться в Посланнях Президента «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2001 році», «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002 – 2011 роки», «Про внутрішнє і зовнішнє становище в Україні у 2003 році».

Основними правовими документами, що визначають правове поле інноваційної діяльності та статус науки є Закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про науково-технічну інформацію», а також закони «Про інноваційну діяльність», «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків», «Про державні цільові програми», Закон України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій».

Крім того, сьогодні правові питання регулювання правовідносин в інноваційній сфері вирішуються Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, законами України «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», «Про фінансовий лізинг», «Про зовнішньоекономічну діяльність» та іншими нормативно-правовими актами.

Загалом, в економічній літературі виокремлюють наступні методи державного регулювання інноваційних процесів, з них прямі методи:

- *Державні цільові програми* забезпечують фінансування інновацій у пріоритетних галузях економіки, що визначає держава;
- *Адміністративне регулювання* передбачає пряме дотаційне фінансування, що надається відповідно до чинного законодавства;

- *Контрактне фінансування* – система договорів між замовниками та підрядниками, де держава виступає замовником та споживачем науково-дослідних розробок, а виконавцями суб'єкти господарювання. У договорі чітко визначаються строки завершення робіт, розподіл завдань та матеріальної винагороди між виконавцями, а також взаємні зобов'язання й економічні санкції. США активно використовують даний метод фінансування забезпечуючи 77% федеральних витрат на НДДКР.

Непрямі методи направлені на стимулювання інноваційних процесів та створення сприятливого середовища ведення новаторської діяльності, це насамперед, *законодавчі норми*, що окреслюють правове поле діяльності інноваційних фірм та захист їх інтелектуальної власності, *та інформаційна інфраструктура*, що забезпечує формування єдиної інформаційної системи в країні, адже вільний доступ до інформації є важливим чинником розвитку конкуренції у національній економіці.

Основні положення державної інноваційної політики задекларовані у Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України, що була схвалена Постановою Верховної Ради України у липні 1999 р., та є базовим нормативно-правовим актом у сфері наукової та інноваційної діяльності.

Відповідно до «Концепції...» пріоритетними напрямами державної підтримки мають бути:

- 1) у сфері наукового розвитку: фундаментальна наука, насамперед розробки вітчизняних наукових колективів, що мають світове визнання; прикладні дослідження й технології, в яких Україна має значний науковий, технологічний та виробничий потенціал і які здатні забезпечити вихід вітчизняної продукції на

світовий ринок; вища освіта, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів з пріоритетних напрямів науково-технологічного розвитку; розвиток наукових засад розбудови соціально зорієнтованої ринкової економіки; наукове забезпечення вирішення проблем здоров'я людини та екологічної безпеки; система інформаційного та матеріально-технічного забезпечення наукової діяльності;

2) у сфері технологічного розвитку: дослідження й створення умов для високопродуктивної праці та сучасного побуту людини; розроблення засобів збереження й захисту здоров'я людини, забезпечення населення медичною технікою, лікарськими препаратами, засобами профілактики та лікування; розроблення ресурсо- та енергозберігаючих технологій; розроблення сучасних технологій і техніки для електроенергетики, переробних галузей виробництва, насамперед агропромислового комплексу, легкої та харчової промисловості;

3) у сфері виробництва: формування наукомістких виробничих процесів, сприяння створенню та функціонуванню інноваційних структур (технопарків, інкубаторів тощо); створення конкурентоспроможних переробних виробництв; технологічне й технічне оновлення базових галузей економіки; впровадження високорентабельних інноваційно-інвестиційних проектів, реалізація яких може забезпечити якнайшвидшу віддачу і започаткувати прогресивні зміни у структурі виробництва й тенденціях його розвитку.

На жаль, можна констатувати той факт, що положення «Концепції...» так і не були реалізовані. З часу ухвалення документу ситуація в інноваційній сфері країни не поліпшилася, основні цілі Концепції не досягнуті, всі вони мають суто декларативний характер.

Державні установи, що мають сприяти інноваційній діяльності в Україні не виконують у повному обсязі своїх функцій (Державна інноваційна фінансово-кредитна установа), а Державний інноваційний фонд України у квітні 2000 р. було ліквідовано, а відрахування до нього обов'язкового податку скасовано.

Фактичні обсяги бюджетного фінансування наукової сфери не відповідають задекларованим у «Концепції...». З 2000 р. в Україні жодного бюджетного року не була виконана визначена статтею 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» норма щодо забезпечення державою бюджетного фінансування наукової та науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7% ВВП України.

Фактично щорічний розмір бюджетних видатків на науку становив 0,3-0,5% ВВП і сумарно (з усіх джерел) – 0,89%. Дана динаміка зменшення фінансування науки є характерною для країн пострадянського простору (Табл.1.), серед яких Україна та Російська Федерація виділяють найбільше коштів, проте, якщо порівняти ці показники з країнами ЄС, то ситуація кардинально змінюється (Табл.2.).

Таблиця 1.

Питома вага обсягу виконаних науково-технічних робіт у валовому внутрішньому продукті в країнах СНД, відсотки [7, с. 153]

Країна	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Азербайджан	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Білорусь	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7	0,2	0,7	0,7
Вірменія	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,7	0,1	0,1
Казахстан	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Киргизія	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
Молдова	0,4	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4
Російська Федерація	1,2	1,2	1,3	1,0	1,7	1,3	1,2	1,2
Таджикистан	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Україна	1,13	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8

Країни СНД фінансують науку у розмірі від 0,2% до 0,7% ВВП, тоді як країни ЄС у розмірі 2-3%. Звичайно, Україна, маючи намір приєднатися до європейської спільноти, повинна збільшувати фінансування НДДКР хоча б до норми, що законодавчо визначена на рівні 1,7%, а в перспективі 3% ВВП.

Як бачимо, на сьогоднішній день, гостро стоїть питання фінансування науки. Так, у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (1991 р.) визначається бюджетне фінансування як один з пріоритетних напрямів здійснення державної політики в сфері наукової та науково-технічної діяльності. Однак, через нестачу бюджетних коштів та недоліки в організації та управлінні науковими та інноваційними процесами ці норми законів не виконуються, що унеможливило виконання поставлених цілей у сфері наукового та інноваційного розвитку економіки країни. Адже, в Україні фактично відсутній прозорий конкурс розподілу бюджетних коштів при формуванні державних замовлень на науково-технічну продукцію серед вітчизняних підприємств.

Таблиця 2.

Питома вага витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у валовому внутрішньому продукті [7, с. 153]

Країна	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ЄС 27	1,82	1,84	1,84	1,92	2,01	2,00	2,03	-
Болгарія	0,46	0,46	0,45	0,47	0,53	0,60	0,57	-
Естонія	0,93	1,13	1,08	1,28	1,43	1,63	2,38	-
Іспанія	1,12	1,20	1,27	1,35	1,39	1,39	1,33	-
Латвія	0,56	0,70	0,60	0,62	0,46	0,60	0,70	-
Литва	0,75	0,79	0,81	0,80	0,84	0,80	0,92	-
Німеччина	2,51	2,54	2,53	2,69	2,82	2,80	2,84	-
Польща	0,57	0,56	0,57	0,60	0,67	0,74	0,76	-
Румунія	0,41	0,45	0,52	0,58	0,47	0,46	0,50	-
Словаччина	0,51	0,49	0,46	0,47	0,48	0,63	0,68	-
Угорщина	0,94	1,01	0,98	1,00	1,17	1,17	1,21	-
Чеська Республіка	1,35	1,49	1,48	1,41	1,47	1,56	1,85	-
Україна	0,99	0,91	0,85	0,85	0,86	0,83	0,73	0,75

В Україні основними пільгами для інноваційних підприємств відповідно до закону «Про інноваційну діяльність» визначені:

- пільги з податку на прибуток: 50 % податку на прибуток, одержаний від виконання інноваційних проектів, має залишатися у розпорядженні платника податків, зараховуватися на його спеціальний рахунок і використовуватися винятково на фінансування інноваційної, науково-технічної діяльності та розширення власних науково-технологічних і дослідно-експериментальних баз (ст. 21);

- пільги на сплату земельного податку, інноваційні підприємства мають сплачувати 50 % від ставки оподаткування (ст. 21);

- пільги на сплату податку на додану вартість: 50 % ПДВ з продажу товарів (виконання робіт, надання послуг, пов'язаних із виконанням інноваційних проектів) мають залишатися у розпорядженні платника податків, зараховуватися на його спеціальний рахунок і використовуватися ним винятково на фінансування інноваційної, науково-технічної діяльності та розширення власних науково-технологічних і дослідно-експериментальних баз (ст. 21); від оподаткування звільняється також вартість ввезених в Україну певних товарів для виконання інноваційних проектів (ст. 22);

- митні пільги: необхідні для виконання пріоритетного інноваційного проекту сировина, устаткування, обладнання, комплектуючі та інші товари (крім підкацих товарів), які не виробляються в Україні або виробляються, але не відповідають вимогам проекту, при ввезенні в Україну протягом строку чинності свідоцтва про державну реєстрацію інноваційного проекту мають бути звільнені від сплати ввізного мита (ст. 22);

- інноваційним підприємствам дозволено прискорену амортизацію основних фондів і встановлено щорічну двадцяти відсоткову норму прискореної амортизації основних фондів групи 3 (ст. 21).

На жаль, на сьогоднішній день Законом України «Про державний бюджет» призупинялася дія статей 21 і 22 Закону «Про інноваційну діяльність», якими передбачено пільги на податки та платежі для інноваційних підприємств. Тобто, в Україні фактично не передбачені пільги інноваційним підприємствам і дія Закону «Про інноваційну діяльність» заблокована.

Основні пільги у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності передбачені законами України «Про плату за землю» (звільняються від сплати податку вітчизняні дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ ст.12, також звільнені від сплати податку підприємства у сфері літакобудування та космічної промисловості), «Про податок на додану вартість» (звільнено від сплати податку при оплаті вартості фундаментальних досліджень на НДДКР особу, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунку Державного казначейства України ст.5), «Про оподаткування прибутку підприємств» [46] (визначено пільги у сфері літакобудування), «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків».

З вищезазначеного можна зробити висновок, що в Україні відсутня складова податкового стимулювання інноваційних промислових підприємств, адже, дію Закону України «Про інноваційну діяльність», а саме статей, що передбачали податкові пільги було скасовано. Законодавчо надаються пільги лише державним науково-дослідним центрам, університетам та підприємствам у сфері літакобудування, залишаючи без уваги промисловий сектор економіки.

На сьогоднішній день, в Україні із загальної кількості промислових підприємств лише 13,6 % впроваджували інновації у виробництво за даними державного комітету статистики України [7], тоді як у країнах ЄС цей показник складає в середньому 50% [8].

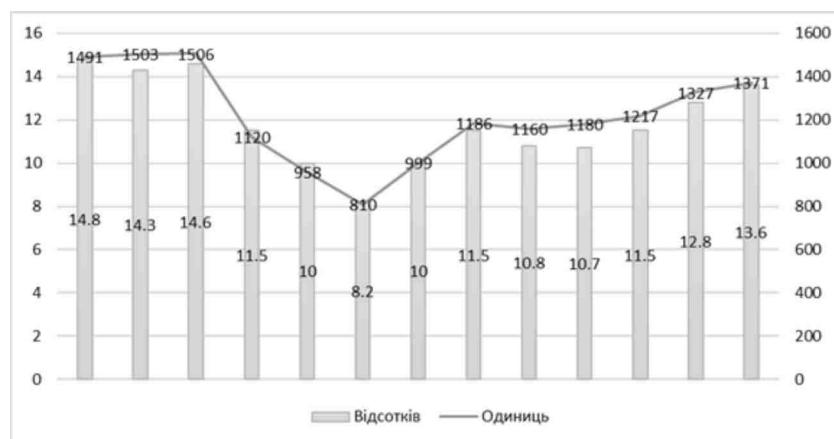

Рис. 1. Підприємства, що впроваджували інновації, у відсотках до загальної кількості промислових підприємств [7, с.194]

Можна виокремити причини такої низької інноваційної активності промислових підприємств в економіці України:

1) недостатній рівень конкуренції. Дослідження показують, що підприємства, які конкурують з імпортом, та ті, що мають бізнес на зарубіжних ринках, є більш інноваційно активними. Саме тому держава повинна створювати умови для захисту конкуренції та демонополізації ринку;

2) домінування у структурі економіки сировинних галузей, які менш схильні до інноваційних процесів;

3) непрямі методи регулювання, які не стимулюють промислові підприємства до активного впровадження інновацій. Сьогодні в Україні відсутні «працюючі» закони, щоб встановлювали податкові пільги чи податкові кредити для підприємств, що впроваджують інновації.

Уряд США для підтримки інноваційних підприємств, активно використовує програми державно-приватного партнерства у сфері інноваційних розробок та виробництва. Вдалим прикладом може слугувати *Small Business Innovation Research Program (SBIR)* – (діє з 1982 року) програма підтримки малих інноваційних підприємств (Рис.2).

Переваги SBIR:

- програма спрямовується на надання допомоги малим компаніям у суспільно корисних сферах та, як правило, економічно не вигідних, як то, охорона здоров'я та навколишнього середовища, безпека, енергозбереження та використання альтернативних джерел енергії;

- програма не має бюджету, не потребує додаткових фінансових вкладень, і тому незалежна від проблем бюджетного дефіциту.

- програма є децентралізованою щодо уряду. Вона є власністю абсолютно різних за розмірами і завданнями установ, а саме: Міністерства оборони, Міністерства охорони здоров'я і соціальних служб, Національного управління за аеронавтикою і дослідження космічного простору, Міністерства енергетики та ін.

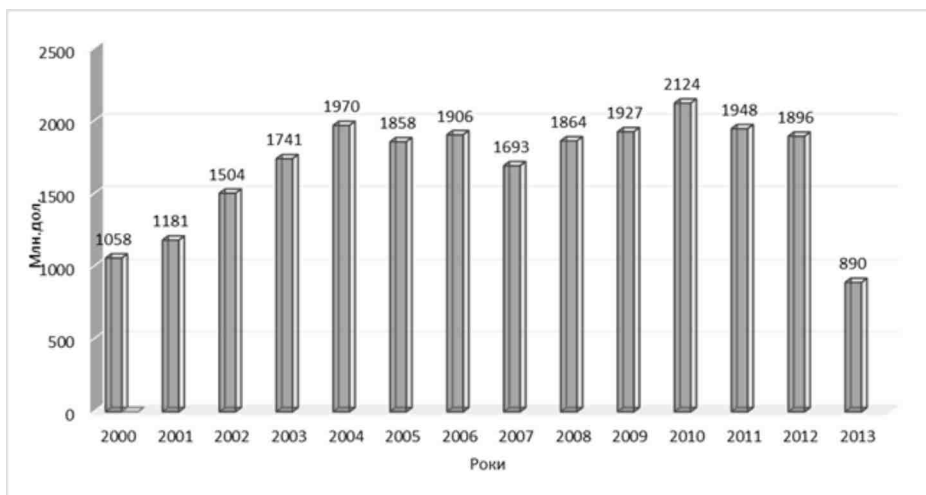

Рис 2. Фінансування програми SBIR [9]

З моменту свого створення в 1982 році, програма досягла значення у 2 млрд. дол. на рік прибутку, включає в себе одинадцять федеральних агентств, які відраховують 2,5 відсотка свого бюджету на наукові дослідження до бюджету SBIR.

Основними напрямками державної інноваційної політики країн Європейського Союзу щодо підтримки інноваційних підприємств є: усунення бюрократичних перепон для започаткування бізнесу; надання прямої фінансової підтримки; полегшення доступу до джерел фінансування; зменшення податкового тягара; підготовка кваліфікованих кадрів для потреб бізнесу.

Для зменшення адміністративного тягара у країнах ЄС впроваджуються такі заходи:

- спрощене законодавство для внутрішнього ринку (SLIM) ініційовано ще у 1996 р. і є ключовою ініціативою в галузі спрощення законодавства. Суть програми зводиться до корекції окремих законів, що є перепонами для діяльності інноваційних підприємств, невеликими групами офіційних представників країн у тому або іншому конкретному секторі;
 - заходи прямої підтримки: створення Євроінфоцентрів (англ. Euro Info Centre), основною метою діяльності яких є роз'яснення вимог законодавства для суб'єктів інноваційного бізнесу; спрощення форм і звітних вимог.
- Основними формами стимулювання малих інноваційних підприємств у країнах розвинутої ринкової економіки є [5]:
- пряме фінансування (субсидії, позики), що досягають 50% витрат на створення нової продукції і технологій (Франція, США й інші країни);
 - спрощене оподаткування для підприємств, що діють в інноваційній сфері, у т.ч. виключення з оподатковуваних сум витрат на НДДКР і списання інвестицій на НДДКР, пільгове оподаткування університетів та НДІ (Японія);
 - законодавче забезпечення захисту інтелектуальної власності й авторських прав;
 - надання позичок, зокрема без виплати відсотків (Швеція);
 - цільові дотації на науково-дослідні розробки (практично у всіх розвинених країнах);
 - створення фондів впровадження інновацій з урахуванням можливого комерційного ризику (Великобританія, Німеччина, Франція, Швейцарія, Нідерланди);
 - відстрочення сплати мита або звільнення від нього, якщо винахід стосується економії енергії (Австрія);
 - безкоштовне ведення діловодства за заявками індивідуальних винахідників, безкоштовні послуги патентних повірених (Нідерланди, Німеччина);
 - державні програми щодо зниження ризиків і відшкодування ризикових збитків (Японія);
 - програми пошуку і залучення талановитих іноземних спеціалістів, включаючи прискорене оформлення їм віз, надання стипендій для навчання і поліпшення умов проживання (Японія, США, Австралія).

Висновки. Результати проведеного дослідження тенденцій та факторів інноваційного розвитку національної економіки дозволяють зробити висновок, що Україна сьогодні не в змозі забезпечити випереджальний розвиток технологій та високотехнологічних галузей, адже параметри її інноваційно-технологічного розвитку вже давно знаходяться поза межами допустимих граничних показників.

Ускладнює шлях розвитку нашої держави й *нееквівалентний зовнішньоекономічний обмін*, постачання ресурсів закордон та ввезення готової продукції, що значно зменшує можливі прибутки національних компаній, а відповідно й перспективи зростання. Від так, стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку затверджені на законодавчому рівні залишаються нереалізованими.

Аналіз динаміки та структури науково-технічної активності в Україні показав, що на сучасному етапі та у найближчій перспективі вітчизняні підприємства не спроможні здійснювати високопродуктивну науково-технічну, технологічну та інноваційну діяльність, адже, у вітчизняному законодавстві фактично відсутні норми, що б стимулювали до такої діяльності, більше того чинний механізм регулювання науково-технічної діяльності суб'єктів господарювання певною мірою протидіє залученню та розширенню джерел фінансування інноваційного розвитку.

Незацікавленість суб'єктів господарювання фінансувати наукові дослідження і розробки, вкладати кошти у проекти з довгим періодом окупності та ставлення до цієї проблеми держави на сьогодні є головними причинами того, що витрати недержавного сектора на наукові дослідження скорочуються.

Фінансування науки за залишковим принципом, відсутність стимулів до інноваційної діяльності та державної підтримки високотехнологічних підприємств, недосконале законодавство, тотальна корумпованість державних чиновників призвели до вкрай негативних структурних змін в економіці, а саме зростання частки сировинних, низькотехнологічних виробництв та занепаду високотехнологічних.

В Україні є дуже гострою проблема забезпечення взаємодії науки, держави та підприємницького сектору, адже, велика кількість цікавих розробок, що створюються вітчизняними винахідниками, не знаходять інвесторів для їх реалізації, наукові дослідження фінансуються дуже слабо. Корисним для України є досвід країн розвинутої ринкової економіки у частині співпраці університетів та підприємницького сектору, розробки спільних навчальних програм, програм стажування молоді на підприємствах та ін. Корисним для України був би досвід програм державно-приватного партнерства США у сфері інноваційної діяльності.

Поштовхом для прискореного розвитку академічного сектору науки повинно стати збільшення бюджетного фінансування у розрахунок на одного науковця. Недостатнє бюджетне фінансування є основною причиною низького рівня заробітної плати, а відповідно і низького статусу професії науковця у суспільстві, відсутність матеріально-технічної бази спонукає перспективних науковців до від'їзду закордон.

Задля реалізації Стратегії соціально-економічного розвитку України на інноваційній основі необхідно провести заходи щодо *удосконалення системи фінансування інноваційної діяльності*, а саме, запровадити фінансування досліджень на основі справедливого конкурсу, використовувати прогресивні форми фінансування інноваційних підприємств (державні цільові програми, інноваційні фонди, венчурне підприємництво, бізнес-інкубатори та ін.), та відновити пільгове оподаткування для інноваційного бізнесу.

Загалом, питання удосконалення фінансування науки та інноваційної діяльності може бути успішно вирішено лише після введення в дію в Україні законів про боротьбу з корупцією, проведення заходів для виведення бізнесу з тіні та створення дійсно прозорих механізмів фінансування державних програм. Допоки ці питання залишаються невирішеними будь-які спроби мотивувати господарюючі суб'єкти до ведення інноваційної діяльності є безплідними.

Література.

1. Геєць В.М. Економіка і суспільство: непізнані грані взаємовпливу (роздуми над прочитаним) / В. Геєць, А. Грищенко // *Економіка України* . - 2012. - № 3. - С. 4-24.
2. Інноваційна модель розвитку економіки України в умовах глобалізації: монографія / О. І. Дацій, М. В. Гаман, Н. В. Дацій. - Донецьк : Юго-Восток, 2010. - 368 с.
3. Семиноженко В.П. Чи можливий в Україні інноваційний стрибок? [Електронний ресурс] / В.П. Семиноженко // «Дзеркало тижня. Україна».- №17.- 17 травня 2013. Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/science/chi-mozhlyviv-v-ukrayini-innovatsiyniy-stribok-.html>.
4. Технологічний імператив стратегії соціально-економічного розвитку України: монографія / Л. І. Федулова, Ю. М. Бажал, В. Л. Осецький, О. Ф. Михайленко, С. В. Захарін, І. А. Шовкун, В. К. Хаустов, Г. О. Андрощук, Ю. А. Радченко, І. Г. Яненкова; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. - К., 2011. - 655 с.
5. Федулова Л. І. Інноваційна політика: підруч. для студ. ВНЗ / Л. І. Федулова, А. А. Мазаракі: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К., 2012. - 603 с.
6. Федулова Л. І. Концептуальна модель інноваційної стратегії України / Л. І. Федулова // *Економіка і прогнозування* . - 2012. - № 1. - С. 87-100.
7. Наука і інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. – К.: Держкомстат України, 2013.- 287с.;
8. Рейтинг інноваційності країн ЄС - Innovation Union Scoreboard 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf.
9. Офіційний сайт програми SBIR [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sbir.gov/past-awards?program=SBIR>.

References.

1. Heyets, V. Hrytsenko, A. (2012) "Economy and Society: the unknown facets of interference (reflection on read)", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 3, pp. 4–24.
2. Datsiy, O. I. Haman, M. V. Datsiy, N. V. (2010) *Innovatsiynna model' rozvytku ekonomiky Ukrainy v umovah hlobalizatsii* [An innovative model of economic development of Ukraine in the context of globalization], Yuho -Vostok, Donetsk, Ukraine.
3. Semynozhenko, V.P. (2013) "Is innovative leap possible in Ukraine?", *Dzherkalo tyzhnya*, vol. 17, available at: <http://gazeta.dt.ua/science/chi-mozhlyviv-v-ukrayini-innovatsiyniy-stribok-.html>. (Accessed 05 January 2014)
4. Fedulova, L. I. Bazhal, Yu. M. Osets'kiy, V. L. Mykhaylenko, O. F. Zakharin, S. V. Shovkun, I. A. Khaustov, V. K. Androshchuk, H. O. Radchenko, Yu. A. Yanenkova, I. H. (2011), *Tekhnolohichnyy imperativ stratehii sotsial'no -ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [The technological imperative of socio-economic development of Ukraine], In-t ekonomiky ta prohnozuvannya NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
5. Fedulova, L. I. (2012) *Innovatsiynna polityka* [Innovation Policy], Kyiv. nats. torh. - ekon. un –t, Kyiv, Ukraine.
6. Fedulova, L. I. (2012), "Conceptual model of the innovation strategy of Ukraine" *Ekonomika y prohnozuvannya*, vol. 1, pp. 87-100.

- 7 . Naukova y innovatsiyna diyal'nist' v Ukraïni, (2013) [Research and Innovation in Ukraine], Derzhkomstat Ukraïny, Kyiv, Ukraine.
- 8 . Innovation Union Scoreboard 2013, available at: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf, (Accessed 05 January 2014)
- 9 . Official website of the SBIR program, available at: http://www.sbir.gov/past-awards?program=SBIR_ (Accessed 05 January 2014)

Стаття надійшла до редакції 05.01.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"